

- Історико-краєзнавчий музей нашої гімназії – центр патріотичного виховання молоді. Він не є архівом краєзнавчих матеріалів, а є джерелом духовності учнів, покликаний спонукати дітей до пізнання минувшини. Музей існує вже більше 20 років. Завдяки активній пошуковій роботі вчителів і учнів гімназії, зібраний багатий матеріал, що висвітлює історію містечка Ружин від найдавніших років і до нашого часу.

- При музеї існує група екскурсоводів, які проводять екскурсії для учнів гімназії, гостей. Тривалість екскурсії залежить від вікових особливостей учнів, теми самої екскурсії.
- Орієнт"овні теми екскурсій : “Історичне минуле нашого краю”, Жнива скорботи на Ружинщині”, “Архітектурні споруди нашого краю”, “Друга світова війна і наш край”, “Добрі справи наших випускників”, “Ремесло наших предків”, “Культурне життя краю 20х-30х рр.” та інші.

Під час проведення екскурсій екскурсоводи запитують про роки, століття, походження тих чи інших географічних назв тощо.

Історичне минуле нашого краю

*...Тут вали Володимира древні
сповіщають з віків про героїв дідів...*

Відкриті на сьогодні археологічні пам'ятки свідчать про життя людей у нашому краї 7 тисяч років тому. В районі складів Рибгоспу, за річкою Роставицею, краєзнавцем Блюмом Б.О. в кінці 50 р. ХХст. крем'яні шкребки, ножі, наконечники для стріл, кам'яна сокира, які за технікою обробки слід датувати періодом неоліту. Назвіть будь ласка період неоліту? Так це було дуже давно. Зверніть увагу на ось ці давні експонати: це давні фібули, кам'яні і мідні сережки, натільні хрестики. А це – люльки 16 ст. Серед монет зустрічаються римські. Це свідчить про те, що місцеві племена ще не чеканили металевих грошей, а тому вдавались до римських, які на той час були міжнародною валютою.

- Як свідчать літописи у 1071р. ,на лівому березі Роставиці утворюється укріплене поселення під назвою Скоргородок. Яке це століття ? А з кінця 14 ст.(1371р.) населений пункт перейменовується на Щербів. Маємо різні версії походження цієї назви. Це були перші назви нашого містечка. А коли Ружинщина була приєднана до Польського Королівства і дісталася князям Ружинським, у 1591р. Щербів став називатись Ружин .

- Особливість нашого містечка в тому, що рідним і своїм воно є не тільки українцям, а й полякам та євреям. Про це свідчать пам'ятки архітектури: Єврейська синагога (кінця 18ст.), костел побудований у 1817р. польським магнатом Каліновським та церква святої Параскеви. Учні гімназії зібрали легенди та перекази про назви деяких об'єктів у нашому краї (Змієві вали, Карачунова гора, назва річки Роставиця, Білий ліс та багато інших).

Голодомор у нашому краї 1932-1933р.р.

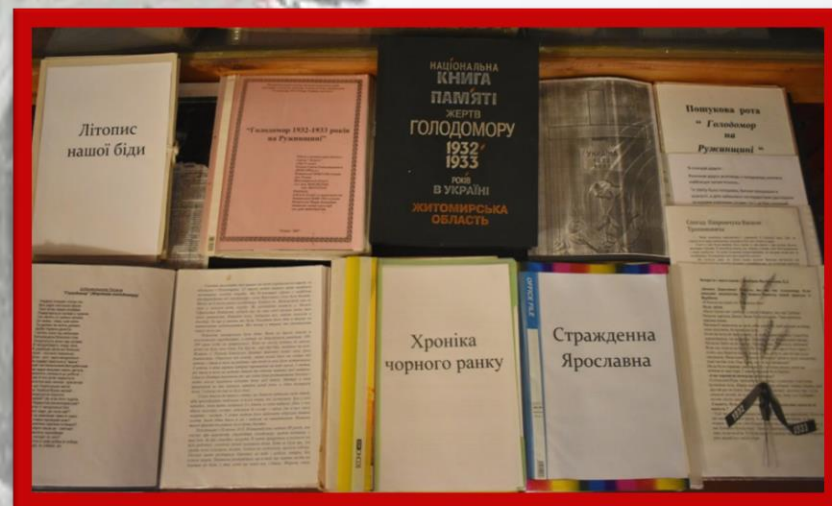
*... Як згоріле насіння
спить в землі
покоління...*

*Сплять в степах і
болотах*

*І в страждальних
широтах*

*Сплять в землі і в воді
І старі і молоді ...*

- Півтори тисячі убієнних у нашому краї, серед них 750 жителів с.Ярославка , яке найбільше постраждало від голоду.
- Цей стенд являється результатом великої пошукової роботи учнів гімназії. Спогади очевидців ,що пережили це лихоліття, інтерв'ю , вірші учнів,як реакція на дані події. Особливо трагічною є підбірка матеріалу «Трагедія вулиці Паволоцької» , в якій вражає розділ «Діти – жертви голодомору».

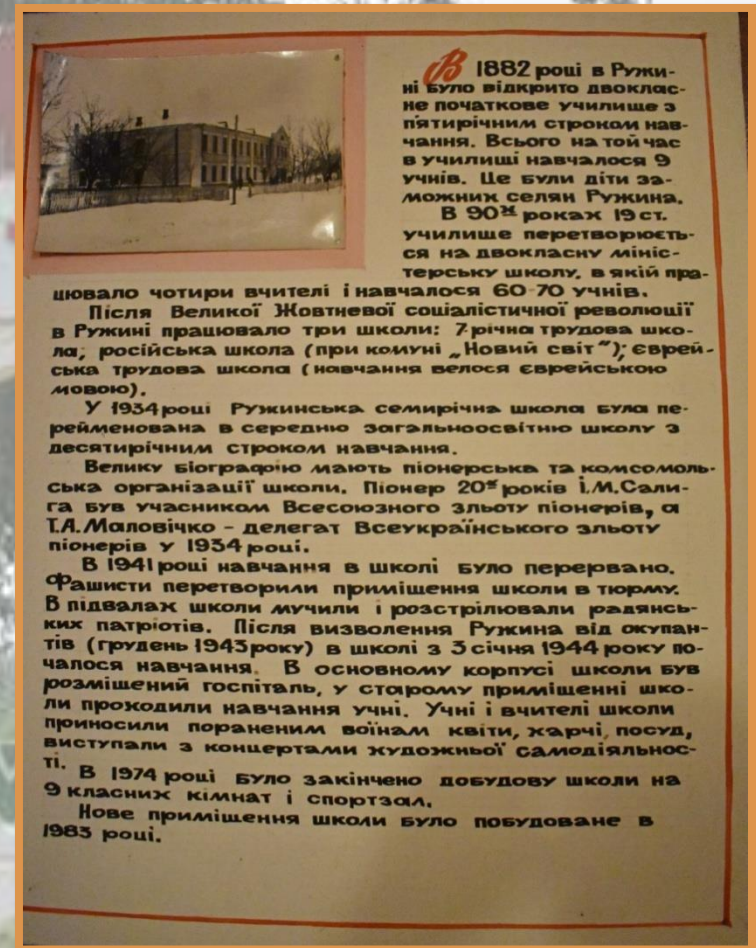
- В музеї знаходяться книги, написані колишніми учнями нашої гімназії. Це професор Київського Національного університету імені Т.Шевченка – Сергійчук Володимир Іванович «Як нас морили голодом», «Три голодомори в Україні» Київ 2003р. І.Ямковий «Геноцид» Житомир. Полісся 1999р. та багато інших
- Під час проведення екскурсій часто задаємо учням питання : «Що криється за страшним словом Голодомор ? Чому майже до 1990р. поняття голодомор було відсутнє у словниках ? Чи можна вважати голодомор геноцидом ?»
- Щороку в четверту суботу листопада на пам'ять про тих людей,які померли від голоду, о 16:00 запалюють свічку.

*... Як згоріле насіння
спить в землі покоління
І долаючи путь
Озернись, не забудь.*

З історії школи

- На даному стенді висвітлена просвітницька робота нашого навчального закладу з моменту його заснування. Матеріали про ветеранів педагогічної праці, про кращих випускників та їх подальший життєвий шлях.

- Шкільна скарбничка, піонерські галстуки, значки, жовтеньські зірочки, атестати з зображенням тризуба, підручники 30-40-х рр.
- Особливо цікавим експонатом є читанка для третього класу 1947р. випуску. Учні можуть побачити шкільну парту, за якою навчалися учні в 1950х роках.

Наш край у роки Другої світової війни

*О, Пам'яте!
Велична і всесильна!
Не дай забути тих, кого нема.
Не допусти, О, Матінко
Присвята,
Щоб в наші дні прокинулася війна,
Терзай же душу спогадом
жорстоким!
Взивай до серця кожного із нас.*

- 16 липня 1941р. фашисти захопили наше містечко. Почалися страшні дні окупації.
- 10 вересня 1941р. люди прозвали “чорною середию”. Саме в цей день було розстріляно 750 наших співвітчизників. 1 травня 1942р фашисти повторили свій злочин. В районі колишнього колгоспу ім. Леніна було знищено 250 жителів. Страшно читати спогади тих людей, кому вдалося втекти з цієї кривавої купелі. В листопаді 1942р. бойову діяльність почав партизанський загін ім. Ружинського р-ну під керівництвом П.О.Шуляка . В цьому загоні воював письменник В.Земляк ,що прославився своїм романом «Лебедина зграя» . Пізніше другий загін, імені Хрущова на чолі з Павлом Арсентійовичем Бакою.
- Активним учасником бойових дій був колишній вчитель історії, директор школи Василь Лукич Заморський, який відзначився в боях Корсунь-Шевченківської операції. Ордени і медалі прикрашають його груди...

*...Ми пам'ятаєм дні війни
Навіки в пам'яті вони.*

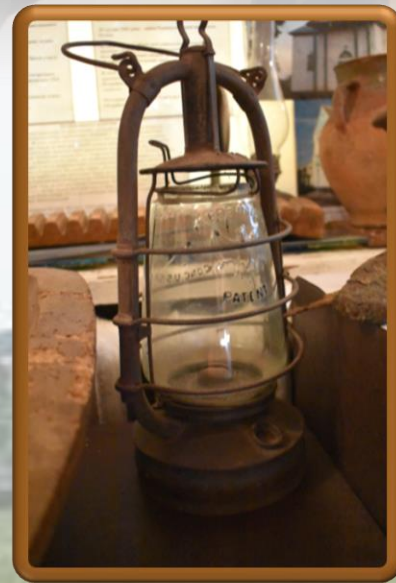
Знаряддя праці

*Тут люд осілий,
Тут шанують труд ...
І рух дають і кругові, і кросну.
Кують залізо із місцевих руд
І мають славу дуже розголосу.
Тут процвітало всяке ремесло.*

Знаряддя праці, предмети побуту, якими користувалися наші предки в давнину. Унікальним експонатом є чересло – це частина пристрою, яким орали землю. А також кістка мамонта знайдена неподалік Ружина. Кожен предмет мав своє призначення. Ціпами молотили жито, прачі використовували під час прання білизни, рублями а пізніше праскою прасували білизну. Гасові лампи, глиняні горщики, дерев'яні ночви – все це унікальні пам'ятки, що збереглися від наших далеких предків.

Знаряддя праці наших предків

Культура й побут наших предків

Культура й побут наших предків

Герої Радянського Союзу

- Вони визволяли наш край і відстоювали нашу свободу. Наші земляки – Герої Радянського Союзу. Це – Рибчківський Леонід Іванович, Кирилюк Андрій Микитович, Хрустицький Владислав Владиславович, Фіщук Василь Максимович. Зверніть увагу, маленьке село Бистріївка дало два Героя Радянського Союзу. А ім'я Хрустицького носить одна із вулиць міста Санкт-Петербурга, адже він відзначився в боях під час зняття блокади Ленінграда. 165 успішних бойових вильотів здійснив Фіщук Василь Максимович уродженець с.Чорнорудка.
- А це – Герої Радянського Союзу, які не є нашими земляками, але проявили великий героїзм під час визволення Ружина. Серед них командир 64 танкової бригади підполковник Бурда Олександр Федорович, уродженець Донеччини.

- Учнями гімназії зібраний багатий матеріал про бойовий шлях героя. Це архівні матеріали : Указ Президії Верховної Ради СРСР про присвоєння звання Героя Радянського Союзу від 24 квітня 1944р., газета «Советская Украина» від 31 грудня 1943р., фотографії с.Івахни де в бою 25 січня 1944р.герой загинув і був похований в Ружині на кладовищі. Центральна вулиця нашого містечка носить його ім'я.

- Також одним із Героїв Радянського Союзу є Федір Григорович Деркач, уродженець станиці Брюховецька Краснодарського краю. Загинув під час визволення Ружина. Вдячні ружинці вулицю Погребищанську перейменували на вулицю Деркача .
- Бойові побратими О.Ф.Бурди полковники Бойко Іван Никифорович і Рафтопулло Анатолій Анатолійович – почесні громадяни Ружина.

Архівні матеріали

231 7 135 246

НАГРАДНОЙ ЛИСТ

1. Фамилия, имя и отчество: **БУРДА Александр Федорович**

2. Звание: **Гвардии подполковник** - 3. Должность, часть: **Командир 64 Гвардейской Краснознаменной Танковой Бригады**

4. Представитель: **присвоения звания ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА.**

5. Год рождения: **1911 г.** - 6. Национальность: **Украинец** - 7. Партийность: **чл. ВКП/б/ с 1932 г.**

8. Участие в гражданской войне, последующих боевых действиях по защите СССР и Отечественной войне (где, когда): **Отечественная война с 1941 года.**

9. Имел ли ранения и контузы в Отечественной войне: **Убит 25 января 1944 года.**

10. С какого времени в Красной Армии: **10. июля 1934 года**

11. Чем ранее награжден (за какие отличия): **Орденом Ленина, Орденом Красного Знамени, Орденом Отечественной войны I степени.**

12. Поступивший документный адрес: **Полковник БУРДА Александр Федорович**

Тов. БУРДА командовал бригадой в наступлении на Ашину в противн из района ГРУЗКА в наступлении с 23 декабря 1943 г. по 25 января 1944 г. тов. БУРДА проявил мужество, смелость и героизм. За это время бригадой уничтожено более 120, самоходных орудий, танков и орудий. 2060, танков - 43, в том числе более 120, самоходных орудий. В районе ПИВУЛЗ бригада под командованием тов. БУРДА в течение 25 января 1944 года противника двенадцать раз отбрасывала и окружала его. Содействуя ускорению захвата ценных документов. В разведке один командирский танк Т-34. Для спасения захваченным своим танком в единоборство с 12 противника он вывел из отряда 2 танка противника рядом прямых попаданий уничтожил противника командир бригады пал орудия снаряда.

За время сражения штаб был выведен. За проявленные доблесть и мужество в ходе тов. БУРДА удостоен посмертного присвоения звания ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА.

КОМАНДУЮЩИЙ ВОЙСКАМИ I ТА ГВ. ГЕНЕРАЛ-ЛЕЙТЕНАНТ ТАКИ ВОЙСК /КАТУКОВ/

10 февраля 1944

НАГРАДНОЙ ЛИСТ

1. **КОМАНДИР РОТЫ ТЯЖЕЛЫХ ТАНКОВ 1 ГВАРДИЙСКОЙ ТАНКОВОЙ БРИГАДЫ**

2. **БУРДА Александра Федоровича**

3. **ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА**

4. **Тов. БУРДА**

5. **Тов. БУРДА**

6. **Тов. БУРДА**

7. **Тов. БУРДА**

8. **Тов. БУРДА**

9. **Тов. БУРДА**

10. **Тов. БУРДА**

11. **Тов. БУРДА**

12. **Тов. БУРДА**

13. **Тов. БУРДА**

14. **Тов. БУРДА**

15. **Тов. БУРДА**

16. **Тов. БУРДА**

17. **Тов. БУРДА**

18. **Тов. БУРДА**

19. **Тов. БУРДА**

20. **Тов. БУРДА**

21. **Тов. БУРДА**

22. **Тов. БУРДА**

23. **Тов. БУРДА**

24. **Тов. БУРДА**

25. **Тов. БУРДА**

26. **Тов. БУРДА**

27. **Тов. БУРДА**

28. **Тов. БУРДА**

29. **Тов. БУРДА**

30. **Тов. БУРДА**

31. **Тов. БУРДА**

32. **Тов. БУРДА**

33. **Тов. БУРДА**

34. **Тов. БУРДА**

35. **Тов. БУРДА**

36. **Тов. БУРДА**

37. **Тов. БУРДА**

38. **Тов. БУРДА**

39. **Тов. БУРДА**

40. **Тов. БУРДА**

41. **Тов. БУРДА**

42. **Тов. БУРДА**

43. **Тов. БУРДА**

44. **Тов. БУРДА**

45. **Тов. БУРДА**

46. **Тов. БУРДА**

47. **Тов. БУРДА**

48. **Тов. БУРДА**

49. **Тов. БУРДА**

50. **Тов. БУРДА**

51. **Тов. БУРДА**

52. **Тов. БУРДА**

53. **Тов. БУРДА**

54. **Тов. БУРДА**

55. **Тов. БУРДА**

56. **Тов. БУРДА**

57. **Тов. БУРДА**

58. **Тов. БУРДА**

59. **Тов. БУРДА**

60. **Тов. БУРДА**

61. **Тов. БУРДА**

62. **Тов. БУРДА**

63. **Тов. БУРДА**

64. **Тов. БУРДА**

65. **Тов. БУРДА**

66. **Тов. БУРДА**

67. **Тов. БУРДА**

68. **Тов. БУРДА**

69. **Тов. БУРДА**

70. **Тов. БУРДА**

71. **Тов. БУРДА**

72. **Тов. БУРДА**

73. **Тов. БУРДА**

74. **Тов. БУРДА**

75. **Тов. БУРДА**

76. **Тов. БУРДА**

77. **Тов. БУРДА**

78. **Тов. БУРДА**

79. **Тов. БУРДА**

80. **Тов. БУРДА**

81. **Тов. БУРДА**

82. **Тов. БУРДА**

83. **Тов. БУРДА**

84. **Тов. БУРДА**

85. **Тов. БУРДА**

86. **Тов. БУРДА**

87. **Тов. БУРДА**

88. **Тов. БУРДА**

89. **Тов. БУРДА**

90. **Тов. БУРДА**

91. **Тов. БУРДА**

92. **Тов. БУРДА**

93. **Тов. БУРДА**

94. **Тов. БУРДА**

95. **Тов. БУРДА**

96. **Тов. БУРДА**

97. **Тов. БУРДА**

98. **Тов. БУРДА**

99. **Тов. БУРДА**

100. **Тов. БУРДА**

ПРИКАЗ

ГЛАВНОГО УПРАВЛЕНИЯ НАДРОВ

НАРОДНОГО КОМИССАРИАТА ОБОРОНЫ СССР

15 МАРТА 1944 г.

№ 0724-пол.-пр.

г. МОСКВА

Писемное именованный офицерский состав, подполковник и пр. без вести в боях против немецко-фашистских войск, в списках Красной Армии -

КРАСНОАРСКИЙ КРАСНОКОМАТ.

1. Матор ИВАНОВ Леонид Иванович - начальники штаба 248 стр. полка 34 стр. дивизии. Убит 26.1.44 г.

Рожения 1917 г. гвард. ВКП/б/ Моск. - Воронежской обл. г. Лострома. на ИВАНОВА Мария Федоровна - проживает - г. Краснодар, Северная, 56.

ЛИТЕРАТУРСКИЙ ГОРЬСКОМАТ.

Лор ОБЩЕГО Сергей Иванович - заместитель и с 291 стр. Гвардейской дивизии. Убит 18.1.44 г.

Рожения 1894 г. г. чл. ВКП/б/ Моск. - Воронежской обл. г. Лострома. на ОБЩЕГО Мария Федоровна - проживает - г. Ленинград, ул. 5 Советская, 8, к. 1.

ВОЕНСМАТ ДАТСТАНСКОГО АССР.

Подполковник БУРДА Александр Федорович - командир своей Краснознаменной бригады. Убит 26.1.44 г.

Рожения 1911 г. г. чл. ВКП/б/ Моск. - Воронежской обл. г. Ровеньки на БУРДА Анна Ивановна - проживает - г. Ульяновск, ул. М. Горького.

НАГРАДНОЙ ЛИСТ 07588

1. Фамилия, имя, отчество - **БУРДА Александр Федорович.**

2. Звание - **Гвардии подполковник** - 3. Должность, часть - **Командир 49 танковой бригады**

Представляется к награде **Орденом Отечественной войны второй степени.**

4. Год рождения - **1911 г. 5. Национальность - Украинка** - 6. Партийность - **чл. ВКП/б/ с 1932 г.**

7. Участие в гражданской войне, последующих боевых действиях по защите СССР и Отечественной войне - **Отечественная война с 22.6.41 года.**

8. Имел ли ранения и контузы в Отечественной войне - **Ранен 4.48 г. 1942.**

9. С какого времени в Красной Армии - **с 1933 года.**

10. Каким РИК награжден - **Давромой.**

11. Чем ранее награжден - **Орденом Ленина и Орденом Красного Знамени.**

12. Поступивший документный адрес представляемого к награждению и адрес его семьи:

КРАСНОАРСКИЙ КРАСНОКОМАТ.

В первом бое с 6.7.43 г. по 9.7.43 г. на Волгодонском направлении Воронежского фронта Гвардии подполковник БУРДА, командир 49 танковой бригады, мужественно отстоял склепную танковую атаку противника, нанес ему большой урон в технике и живой силе.

После 49 танковой бригады противник бросил до 100 танков при поддержке пехоты и авиации. Несмотря на это, бригада с полным слепым успехом отстояла склепную атаку противника.

В течение первого боя тов. БУРДА лично в командирском танке уничтожил 10 танков противника, 4 орудия, 1 самоходное орудие, 1 бронетранспортер, 10 и до 100 солдат и офицеров противника.

Лично с тов. БУРДА уничтожил 3 танка противника и до взвода автоматов.

В настоящее время бригада под командованием Гвардии подполковника БУРДА ведет упорные бои с превосходящими силами противника.

За мужество и отвагу проявленные на фронте боя тов. БУРДА удостоен высшей государственной награды Ордена Отечественной войны II степени.

КОМАНДИР 3 МОХОВЫХ ВОЙСКОВЫХ КОМАНД

ГЕНЕРАЛ-МАJOR

КРИВОВЕЛИН

10 июля 1943 года.

Історія СВК «Ружинський»

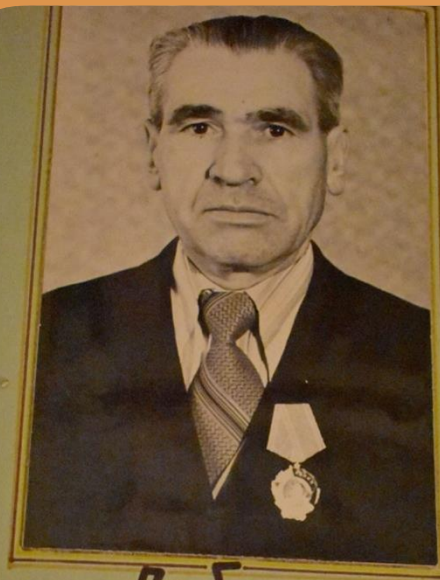

Все починалося з комуни «Новий світ». У 1922р. канадські емігранти приїхали в Ружин, і тут започаткували своє господарство. Саме вони у далекі 20 заклали основу комуни «Новий світ». Будинок у якому розташовані приміщення нинішньої контори СВК «Ружинський» - це колишня резиденція дідичів Злотницьких, які в 1854 році придбали в Ружині млини, підприємства, сільгоспугіддя. Біля палацу красувались екзотичні теплолюбіві рослини з різних країн світу, а також великий з екзотичними деревами парк (Пан Злотницький мав дачу в Марокко, тому мав можливість висаджувати екзотичні рослини). Під час громадянської війни палац був пограбований, частково розрушений і тут був утворений «Ружинський насінєвий радгосп». Комуно очолив Яків Дудкін. Вони за свої власні кошти придбали техніку, сільськогосподарський інвентар, насіння.

- Комунарам, що прибули в Ружин, наділили землю і передали приміщення — колишній маєток Злотницьких. Вони відремонтували будівлю, упорядкували парк, збудували нове приміщення. На ружинській землі комунари запрацювали ефективно, адже їм були створені ринкові умови господарювання. Вони брали в оренду в держави землю і на свій розсуд розпоряджалися виробленою продукцією. У них працював маслозавод, пекарня, майстерня з ремонту і пошиву взуття, завод по виробництву черепиці, також комунари займалися бджільництвом, птахівництвом, розведенням риби. Маючи гарні прибутки вони збудували електростанцію, вітряк, який качав воду до прокладеного водопроводу. Комунари підтримували людей в 1932-1933 роках, рятуючи їх від голодної смерті.
- У 1934 році комуну було реорганізовано в сільськогосподарську артіль «Новий світ», яку очолив Петро Ліщук.

- У 1950 році в колгосп імені Леніна під керівництвом І.Д.Гетьмана об'єдналися артіль «Новий світ», колгоспи ім. Шмідта, «Перебудова», «Праця», ім. «20-річчя жовтня», колгосп «ОДСЧА». У лютому 1961р. колгосп ім. Леніна очолив М.М.Гибало, який керував ним до 2004 р. З лютого 2004 року керівником господарства обрано О.Ф.Кулибабу. Нині це передове сільськогосподарське підприємство СВК «Ружинський»

Гибало
Микола Маркович –
головний
голова Ружинського
колгоспу
імені В.І. Леніна.

- Нещодавно в нашому музеї з'явився новий стенд. До 100-річчя Української революції створено стенд «Наш земляк – герой Крут». Це Павло Кольченко - юнак, який пішов захищати незалежність своєї держави і загинув під Крутами в нерівному бою з більшовиками. На території Зарічанської школи йому споруджено пам'ятний знак. Фотографії, спогади рідних, друзів, матеріали преси, відео – все це зберігає пам'ять про подвиг героя.

Почесні громадяни Ружина

